

При цьому неможна збільшувати добову рухову активність взимку, а слід підтримувати її на характерному для даного сезону рівні. Необхідно використовувати спеціально-організовані форми фізичного виховання не знижуючи їх кількості, а лише зменшуючи інтенсивність рухів, чисельність повторів.

Статеві відмінності добової рухової активності полягають у перевазі на 20-30% рухової активності хлопців над дівчатами. Крім того хлопці більш самостійні у її проявах.

Дослідження Н.Т. Лебедевої доводять відносну постійність рухової активності школярів з дня в день, що зумовлено приналежністю її видовим ознакам людини, "гомеостазу" моторної активності. Н.Т. Лебедева зазначає, що оптимізація фізичного виховання не може бути досягнута за рахунок збільшення кількості тижневих уроків фізичної культури до шести замість двох-трьох, оскільки як і систематичне обмеження рухів на уроках, перервах, вдома, так і надмірна інтенсивна рухова діяльність протягом 2-4 годин поспіль пригнічують фізіологічні функції. Тобто необхідно враховувати погодинну та добову потребу в рухах.

Враховуючи ці особливості Н.Т. Лебедева зазначає, що лише оптимальний розвиток та здоров'я спостерігається у дітей, які проявляють середній рівень рухової активності.

Список використаних джерел

1. Кобяков Ю.П. Концепция норм двигательной активности человека / Ю.П. Кобяков // Теория и практика физической культуры. – 2003. – № 11. – С. 20 – 23.
2. Лоза Т.О. Рухова активність як невід'ємний компонент здорового способу життя / Т.О. Лоза // Формування здоров'я дітей, підлітків та молоді в умовах навчально-виховного закладу: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – С. 210 – 212.

Острога М.М.

студентка групи 342

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Шаповалова О.В.,

к.пед.н., старший викладач кафедри дошкільної і початкової освіти

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обґрунтовано вплив економічної культури на розвиток дітей дошкільного віку, охарактеризовано формування економічної свідомості особистості, культури економічного мислення та економічної поведінки.

Ключові слова: економічна культура, розвиток, економічна компетенція, соціалізація, економічне виховання.

Уже з перших років свого життя дитина потрапляє в економічне середовище. Елементи початкової економічної освіти дітей в умовах сьогодення слід розглядати як засіб їхньої соціалізації, що має значний вплив на становлення особистості дитини, формує її ставлення до матеріальних і духовних цінностей суспільства. Основним завданням економічної культури у розвитку дошкільнят є підготовка до дорослого життя.

Питанням економічної культури та її вплив на дошкільників займалися філософи, соціологи, психологи, педагоги А. Абрамова, А. Аменд, А. Бірман, Ю. Васильєв, Виготський, Р.Зайченко, О. Леотьев, О. Кульчицька, В. Розов, Б. Шемяков. Сучасні дослідження вчених А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Грама, Л. Кларіна, Е. Курак, А. Смоленцева, А. Шатова свідчать про необхідність впровадження економічної освіти саме з дошкільного віку.

Реалізація основних положень Базового компоненту дошкільної освіти в Україні обумовлює необхідність організовано залучати дітей уже з дошкільного віку до засвоєння елементарних економічних понять розробки програми економічного виховання дошкільників, де будуть чітко розкриті поняття економічного виховання і економічної компетенції дитини. Тож засадами створення такої програми є основоположні документи розвитку національної освіти в Україні, які взяті нами задля розробки змісту, форм, методів та умов, економічного виховання дітей дошкільного віку та формування економічної компетенції. Зміст економічної освіти найбільш повно висвітлюється в системі завдань національного виховання через формування у дітей почуття господаря й господарської відповідальності, підприємливості, економічних знань, навичок[1, с. 25].

Вивчення основ економіки допомагає дітям: розвинути економічне мислення; освоїти економічні поняття: потреби, природні ресурси, товари тощо; набути елементарних навичок, необхідних для орієнтації та існування в сучасному ринковому світі; створити основи для

подальшого більш глибокого вивчення економіки в старших класах; сформувати стимули до вивчення економічних питань.

Засвоєння економічних знань має відбуватися у створюваних реальних ігрових ситуаціях; дидактичних іграх економічної спрямованості; іграх-заняттях, під час яких дошкільники мають зрозуміти, звідки і як з'являється продукт, що таке послуги, економічні ресурси, що гроші потрібні для купівлі, обміну товарами, навчитися оперувати грішми тощо.

Задля забезпечення економічної соціалізації дітей старшого дошкільного віку під час проведення ігор слід спонукати дітей до моделювання економічних відносин, що виникають в реальному житті. Доцільно проводити ігри на матеріалі економічної термінології, що спрямовані на збагачення активного словника та вдосконалення культури мовлення. Важливим тут є осмислення дітьми таких, пов'язаних з економікою людських рис, як бережливість, ощадливість, працьовитість, чесність, співчуття, співрадість та розумний азарт, уміння вигравати і програвати. У сучасних умовах важливо давати дітям елементарні початки економічного виховання. Оскільки діти майже на кожному кроці зустрічаються з такою термінологією як кредит, бартер, оренда, бізнес тощо.

Економічне виховання – це організована педагогічна діяльність, спеціально продумана система роботи, спрямована на формування економічної свідомості. У процесі її здійснення діти опановують поняття про організовану й ефективну економіку, розвиток продуктивних сил і виробничих відносин. Мета економічного виховання – розкрити дитині навколишній предметний світ духовних і матеріальних цінностей як частини загальнолюдської культури і в процесі пізнання сформувати відповідну поведінку. Природно, що саме сім'я повинна виховувати у дитини культуру споживання, спілкування, пізнання, що є основою для розвитку економічної культури [3, с. 215].

У дітей дошкільного віку формують елементарні економічні уявлення, які подекуди в педагогічній літературі називають «родинною економікою» або «мікроекономікою». Отже, формування у дошкільників елементарної економічної грамотності повинно відбуватися на пропедевтичному, до економічному рівні. Економічне виховання в історії вітчизняної й зарубіжної педагогіки вивчалось в тісному контексті з розкриттям сутності навчання дитини. Всі відомі педагоги успіх економічного виховання пов'язували з пізнанням, працею, цілеспрямованою організацією діяльності дітей.

Економічне виховання дошкільників ми розуміємо як організований, цілеспрямований процес, що спрямований на взаємодію з сім'єю, поступове входження дитини в «соціальний світ дорослих», розуміння елементарних економічних понять та відносин [5, с. 74].

Критеріями ефективності економічного виховання є висока економічна свідомість особистості, культура її економічного мислення та економічної поведінки, які реалізуються у знанні й розумінні економічних законів, закономірностей економічного буття суспільства, тенденцій їх розвитку, свідомому виборі сфери застосування себе як продуктивної сили з максимальною користю для себе і суспільства. Основною метою економіки для дошкільників є формування навичок й умінь раціонального використання та інтересу до матеріальних цінностей, розвиток економічного мислення, спонукання до ділової активності, ознайомлення з сучасними ринковими відносинами. Враховуючи наочно-образне мислення дітей і гру як основний вид діяльності, усю роботу з економіки слід будувати в ігровій формі [2, с. 81].

Одним з показників економічної культури є наявність сформованого економічного досвіду людини. Економічно культурна людина розуміє значення економічних термінів, доцільно використовує власні знання, дотримується морально-етичних норм у процесі власної економічної діяльності. Усе це є надбанням людини в процесі економічної діяльності, що складає її первинний економічний досвід [2, с. 230].

Заняття з економічної освіти як один із видів занять з ознайомлення дітей із соціальним довкіллям проводять один раз на тиждень, починаючи з середньої групи (у дидактичних іграх) та у старших групах як комбіноване або комплексне заняття.

Увесь процес формування економічного досвіду дошкільнят відбувається за двома напрямками. По-перше, дитина засвоює досвід попередніх поколінь у вигляді сталих економічних законів та понять (через телебачення, гру з друзями, батьками). Сформований досвід є необхідним надбанням людини для орієнтації та участі в соціально економічній сфері життєдіяльності. По-друге, елементарний економічний досвід дитини формується у різних видах діяльності і є результатом її власної економічно доцільної поведінки. Це може бути спостереження за економічними процесами, виконання соціально-економічних ролей, участь у налагодженні найпростіших економічних взаємозв'язків між різними людьми (обмін, продаж, купівля).

Отже, існують такі шляхи реалізації та розвитку економічної культури:

- створення сприятливого та відповідно насиченого розвивального середовища;
- проведення цільових прогулянок, екскурсій, тематичних занять (один раз на тиждень);
- організація різних видів ігор (дидактичних, настільно-друкованих, сюжетно-рольових, рухливих, ігор-презентацій, ігор-стратегій);

- читання художньої літератури, фольклору, авторських казок економічної тематики, проведення театралізацій за змістом цих творів;
- моделювання реальних життєвих ситуацій економічної спрямованості, розв'язання творчих завдань;
- проведення розваг, свят, оформлення виставок;
- інформування батьків щодо завдань і змісту економічного виховання дітей у дошкільному закладі та сім'ї;
- активна участь батьків у проєкті з економічної освіти дошкільнят (відкриті заняття, економічні ярмарки, свята, конкурси, Дні відкритих дверей тощо) [5, с. 139].

Насичення життя дошкільників елементарними економічними відомостями, сприяє розвитку у них реального економічного мислення і таким чином впливає на особистість дошкільника. Це робить дитину більш самостійною, розсудливою, готовою до дорослого життя [4, с.77].

Таким чином, вже з дошкільного віку діти поступово включаються в економічне життя суспільства, економічні відносини, спрямовані на виробництво, обмін, розподіл і споживання матеріальних благ в сім'ї. Тому саме з дошкільного віку треба закладати основи виховання у дітей таких якостей, як працьовитість, ощадливість, розважливість, ініціативність, організованість, практичність, самостійність, діловитість, сформувати розумні економічні потреби і переконання в тому, що особиста сумлінна праця є засобом задоволення потреб, а також уміння розуміти потреби з реальними можливостями.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: "Дошкільне виховання", 1999.
2. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. / Т. І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2008. – 456с.
3. Смоленцева А. Введение в мир экономики, или как мы играем в экономику / А. Смоленцева. – СПб.: Детство – Пресс, 2001. – 176 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка: [навч. посіб.] / Фіцула М.М. – Тернопіль, 1997. – 192 с.
5. Шаров В. Дитина в дошкільні роки. – Запоріжжя: ЛПРС. – 2004. – С. 230-231.
6. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства [Електронний ресурс] / О. В. Семеніхіна // Наук. вісн. Донбасу. – 2013. – № 3(23). – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf>. – Загол. з екрана.

Скворцова С.С.

студентка групи 941

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми

Науковий керівник: Заїкіна Г.Л.,

к.психол.н., доцент кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

ДО ПИТАННЯ ГІГІЄНИ ТА БЕЗПЕКИ ІГРОВИХ ТА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ

У матеріалах розглянуто проблему безпеки ігрових та спортивних майданчиків та гігієнічних вимог до їх облаштування.

Ключові слова: безпека, діти, ігрові майданчики, спортивні майданчики.

Згідно з ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій» майданчики організовують у вигляді окремих майданчиків для різних вікових груп або як комплексні майданчики із зонуванням за віковими інтересами. Для підлітків організовують спортивно-ігрові комплекси. Майданчики повинні бути обладнані малими архітектурними формами для відпочинку, ігор та занять фізкультурою та спортом.

Відповідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 31.08.2009 №653 «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» дворові території мікрорайонів повинні забезпечувати різні види відпочинку та занять усіх груп населення, у тому числі майданчики для: 1) ігор дітей дошкільного і молодшого шкільного віку розміром не менше 0,7 кв.м/люд., які слід розміщувати на рівні землі території подвір'я на відстані не менше 12 м від вікон житлових і громадських будівель, внутрішньоквартальних проїздів та на відстані не менше 20 м від місць розміщення контейнерів для збирання твердих побутових відходів, короточасних стоянок автотранспорту та відокремлювати по периметру смугою зелених насаджень шириною не менше 3 м; 2) занять фізкультурою та спортом розміром не менше 0,2 кв.м/люд. на відстані від житла – 10-40 м.